

Előrejelzés 2015-2016-ra

(Összefoglaló a sajtó számára, 2015. december 10.)

A magyar gazdaság az átmeneti tényezőkön alapuló, 2014. évi gyors növekedés után idén – a GKI előrejelzésének megfelelően - lassuló pályára került, az I. negyedévi 3,5%-os növekedést a II. negyedévben 2,7%-os, a III. negyedévben 2,4%-os ütem követte. A következő negyedévekben pedig inkább csak 2% körüli bővülés várható. A GKI idén a GDP 2,7%-os, jövőre 2,3% körüli emelkedésére számít. A beruházások az ideai stagnálás után jövőre visszaesnek (-5%), a fogyasztás viszont GDP-hez közeli – idén attól kissé elmaradó, jövőre azt valamivel meghaladó – 2,5% körüli ütemben bővül. Az exporttöbblet 2015-ben látványosan, 2016-ban lassabban emelkedik. A külső és belső egyensúly mindkét évben kedvezően alakul, de a felminősítésre – többek között a gazdaságpolitika kiszámíthatatlansága miatt – még egy kicsit várni kell. A bankadó csökkentéséből adódó banki mozgásteret az MNB egyre aktívabb beavatkozása szívja el. A perspektíva hiánya miatt sem a tőke, sem a munkaerő kiáramlásában nem várható fordulat, miközben a közszolgáltatások leépülése folytatódik.

A **világ gazdasági dinamika** a nemzetközi prognózisok szerint 2016-ban valamelyest gyorsul az előző évihez képest, de egyrészt elmarad a korábbi előrejelzésektől, másrészt a **GKI** megítélése szerint ennek megvalósulása **bizonytalan**. Németország lokomotív-szerepe gyengül. A globális gazdasági növekedés negatív **kockázata** az amerikai **Fed** irányadó kamatlábának emelése (dollárerősödés, az eladósodott fejlődő országok GDP-dinamikájának további lassulása, esetleges adósságválsága). A **menekültválság** konfliktust okoz az EU-tagországok között, érdemi döntések és magatartás hiányában visszavetheti az EU fejlődését. A **gazdasági várakozások** ennek ellenére az EU-ban és Magyarországon is **viszonylag optimisták**.

Magyarországon az elmúlt hónapokban folytatódott a piacgazdaság lényegét és a hatalommegosztás intézményrendszerét kiiktató „**magyar modell**” – a kedvezményezett üzleti csoportok számára jövedelem-átrendezés céljából történő – felépítése. Új, az eddiginél is **élesebb szakaszába lépett az EU-ellenesség**. Ismét látványossá vált az **Egyesült Államokkal való nézetkülönbség**. Noha a külső és belső egyensúly évek óta és várhatóan 2016-ban is kedvezően alakul, az ország **felminősítése** – többek között a gazdaságpolitika nem kellő hitelessége miatt – egyelőre **elmaradt**. Így a **bankokkal való részleges kormányzati kiegyezés** várhatóan új lendületet kap, de az **MNB egyre erőteljesebb**, konkrét célokat előtérbe helyező **beavatkozása** mellett. A kiszámíthatatlan, korrupciógyanus befektetési környezet, a perspektíva hiánya azonban elijeszti a tőkét is és a munkaerőt is. Mindez behatárolja a kormányzat **gyorsítási** törekvéseinek eredményességét.

2010 és 2014 között a magyar GDP évente átlagosan 1,3%-kal, a régiós országok átlagánál kevésbé növekedett. **Ezzel szemben a nettó EU-támogatások évente átlagosan a GNI 4,4%-át tették ki, Litvániával együtt a régióban a legmagasabbat** (2% környékén volt Szlovákia és Románia, 3-4% között Lengyelország, Bulgária, Lettország és Észtország). Egyes számítások szerint, ha az EU-támogatások nálunk is csak a nemzeti jövedelem 2%-át tették volna ki, akkor **a magyar GDP nem vagy csak minimálisan** (évente 0,2%-kal) **emelkedett volna**. Döntő mértékben **az EU-források régióban**

kiugróan magas beáramlásának köszönhető a 2013-15-ös magyar növekedés-gyorsulás, a devizatartalékok emelkedése, ezzel összefüggésben a devizahitel-probléma megoldhatósága, sőt, még a kamatcsökkenés jó része is. Nem a „magyar reformok működtek”, hanem a beáramló 30 milliárdnál is több euró. Ez járul hozzá ahhoz is, hogy a gazdasági növekedésnek 2020-ig (!) már nem elsősorban egyensúlyi és pénzügyi akadályai vannak, hanem főleg bizalmi-előreláthatósági korlátai. Más kérdés, hogy a rendkívül kedvező makrogazdasági (egyensúlyi) hatások mellett a támogatások felhasználásának mikrogazdasági hatékonysága – jórészt az elképesztő korrupció miatt – borzalmasan alacsony.

Idén a reálkereset a gyorsuló bérciáramlás és a továbbra is eltűnt infláció miatt a tavalyinál gyorsabban, 4%-kal bővül. A reáljövedelem 2,8%-kal emelkedik. A fogyasztás dinamikája a harmadik éve növekvő reáljövedelem, a banki elszámolás következtében lecsökkent hitelterhek és a fogyasztók jelentős részének némi megkönnyebbülése hatására 1,5%-ról 2,5% körülire emelkedik. A lakosság fogyasztása azonban még így is 5-6 százalékponttal elmarad a válság előttitől, s kb. az egy évtizeddel ezelőtti szinten lesz. Jövőre a bérciáramlás 4,5-5%-ra, az áremelkedés 1,7% körülire gyorsul, de ez utóbbit az sja 1 százalékpontos csökkentése részben ellensúlyozza. Így a reálkeresetek ismét 4%-kal nőnek. A nyugdíjak reálértéke – három éves növekedés nyomán – nem változik, a fogyasztás a lakosság enyhülő terhei és a megtakarítások lassú átcsoportosítása következtében a reáljövedeleméhez hasonló ütemben, 2,5%-kal nő.

A beruházások a 2013-2014. évi gyors, átlagosan 8%-os növekedés után idén stagnálnak, jövőre mintegy 5%-kal visszaesnek. Ennek fő oka az EU forrásokból megvalósított és az autóiipari fejlesztések kifulladás. A befektetési hajlandóság alacsony, a vállalkozások túlnyomó része egyáltalán nem akar hitelt felvenni. A beruházási ráta 2014-ben 21,7% volt, ami idén 21,1%-ra, 2016-ban 19,6%-ra, igen alacsony szintre csökkenhet. Jövőre az EU-támogatások kifizásával a régió több országában is csökken a beruházás, de a visszaesés messze nálunk a legmélyebb, miközben a lengyel és a román dinamika – hála az üzleti szektornak - 4-5% körüli.

A magyar gazdaság a 2014. évi, 3,7%-os növekedés után idén lassuló pályára került. Ez nem meglepetés, mivel a tavalyi gyors növekedés alapvetően átmeneti tényezőknek (így az EU-támogatások tetőzésének, a választási évvel összefüggő fogyasztás-élénkítésnek, a kiváló mezőgazdasági termésnek és a korábbi autóiipari beruházásoknak) volt a következménye. Mindebben 2016-ban nem várható kedvező fordulat, az EU-támogatások apálya mellett az üzleti szféra beruházási hajlandósága is gyenge marad, a fogyasztás bővülése viszonylag gyors, de nem gyorsuló, az export bővülésének üteme csökken, a mezőgazdasági termelés bővülése pedig átlagos időjárás esetén nem lesz kiugró. Az ipari növekedés érezhetően lassul, az építőipar stagnál, a kiskereskedelmi forgalom inkább csak statisztikailag (a fehéredés bázisba kerülésével) fékeződik. Végeredményben 2015 egészére 2,7%-os, 2016-ra pedig 2,3%-os gazdasági növekedés prognosztizálható. Ez egyben azt jelenti, hogy a GKI a szeptemberi előrejelzéséhez viszonyítva 0,3 százalékponttal megemelte 2016. évi növekedési előrejelzését, mindenekelőtt a gyenge idejű mezőgazdasági teljesítmény okozta bázishatás és a bankadó-csökkentés enyhe pozitív hatása következtében.

A foglalkoztatottak száma 2015-ben kb. 2,5%-kal, a nemzetgazdaság valamennyi szektorára kiterjedően bővül. Ez három okra vezethető vissza: a konjunktúra csökkenő dinamikájú, de még mindig kedvező alakulására; a külföldi munkavállalás változatlanul gyors bővülésére és a közfoglalkoztatás további emelkedésére. A foglalkoztatás 2016-ban már csak 1%-kal emelkedik tovább. A statisztikai munkanélküliségi ráta éves átlagban 2015-ben 7%-ra, majd 2016-ban ez alá, 6,7% körülire csökken. A

valós valahol 9-10% környékén van. A közfoglalkoztatás egyre inkább akadály, semmint segítője a valódi munkahelyek létrejöttének. A minőségi munkaerőből egyre nagyobb a **hiány**.

Idén **tovább csökken a vállalati és a lakossági hitelállomány**. 2016-ban megindulhat a **vállalati** hitelállomány szerény emelkedése, a lakosság esetében azonban inkább csak a lakáshiteleknél várható bővülés. A jegybank által a piaci alapú vállalati hitelezés élénkítése érdekében hozott intézkedések elsősorban **tüneti jellegűek**, mivel nem terjednek ki a valódi, a magyar modellből adódó okokra. Az előbb-utóbb bekövetkező kamatemelési periódus kockázatokkal fog járni.

A **GKI** megítélése szerint a 2015-re előirányzott **2,4%-os GDP-arányos államháztartási deficit elérése** valószínű. A legfontosabb kockázatot az esetleg elmaradó EU-s fejlesztési forrásokat helyettesítő költségvetési kiadások jelentik. A **2016-ra tervezett 2%-os GDP-arányos deficit** megvalósulása viszont **valószínűtlen**. A nyár elején elfogadott költségvetést megalapozó makrogazdasági pálya ugyanis **túl optimista**, emellett a tervezetthez képest egyes **adóbevételek kiesése**, más **kiadási tételek** növelésének szükségessége látszik. Magyarország **folyó fizetési és tőkemérlege** 2009 óta évről évre egyre nagyobb többletet mutat, 2016-ban azonban az EU-transzferek csökkenése miatt várhatóan csökken (8-ról 7 milliárd euróra). A magyarországi **tőkeállomány** 2009-től kezdve a nemzetközi mozgások – működőtőke-import és export - eredőjeként lényegében csak a bankszektor kényszerű feltőkésítésének mértékében változott, ami a **hazai befektetési környezet kemény kritikája**.

Az idén stagnáló **árszínvonal** után jövőre 1,7%-os infláció várható. Az **MNB** láthatóan **egyre rövidebb pórázon tartja a bankrendszert**, ezzel jórészt semlegesítve a bankadó-csökkentés mozgástér-növelő hatását. Így aztán nem sok remény lehet a hitelállomány növekedésére. A **GKI** előrejelzése szerint az **alapkamat** – az MNB céljával összhangban – 2016 végéig nem változik, az euró **árfolyama** pedig a 2015. évi 310 forint után jövőre éves átlagban 320 forint körül lesz.

A GKI prognóza 2015-2016-ra

	2012	2013	2014	2015	2016 előrejelzés	
	tény			előrejelzés	szeptember	december
GDP termelés	98,3	101,9	103,7	102,7	102	102,3
• Mezőgazdaság (1)	79,0	115,3	113,9	85	100	105
• Ipar (2)	97,8	97,5	106,7	106	104	104
• Építőipar (3)	93,7	105,8	112,3	103	102	100
• Kereskedelem (4)	99,4	106,3	104,3	105,5	101	103
• Szállítás és raktározás (5)	101,1	101,0	102,4	102	101,5	101,5
• Információ, kommunikáció (6)	101,0	103,9	101,4	103,5	102	103
• Pénzügyi szolgáltatás (7)	97,2	95,2	97,1	99	100	102
• Ingatlanügyletek (8)	98,2	100,3	99,6	101	102	102
• Szakmai, tudományos, műszaki, admin. tev.(9)	100,7	103,6	105,8	105	103	103
• Közigazgatás, oktatás, egészségügy (10)	101,6	106,7	97,8	100,5	100	100
• Művészet, szórakoztatás (11)	97,3	100,0	104,8	105	102	102
• Magnővekedés (2)+(3)+(4)+(5)+(6)+(7)+(8)+(9)	98,7	101,0	104,5	104,2	102,5	103
GDP belföldi felhasználás	97,0	101,2	104,2	101,5	100,3	101
• Egyéni fogyasztás	97,7	100,6	101,5	102,5	101,5	102,5
• Állóeszköz-felhalmozás	95,6	107,3	111,2	100	95	95
Külkereskedelmi áruforgalom						
• Export	100,9	104,8	107	108	105,5	106
• Import	100,0	105,0	108,5	107	104	105
Fogyasztói árindex (előző év = 100)	105,7	101,7	99,8	100	102,5	101,7
Folyó fizetési és tökemérleg együttes egyenlege						
• milliárd euró	4,3	7,7	6,3	8	7,5	7
• a GDP százalékában	4,3	7,5	6,0	7,3	6,8	6,2
Munkanélküliségi ráta (éves átlag)	11	10,2	7,7	7	7	6,7
Államháztartási egyenleg a GDP százalékában (ESA)	-2,3	-2,4	-2,5	-2,4	-2,3	-2,3

Forrás: KSH, **GKI**